

Oglasi, pripisana itd. tiskaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbroju, oglase itd. šalju se nuputnicom ili položnicom pošt. stacionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odgovarajućem otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Čekovnog računa br. 847849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka

o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji. 12 K u obće, na godinu 6 K za seljake ili K 6—, odn. K 3— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utražuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h. koji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Gintli br. 5 te prima stranke osim/medjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stjepo Gijvić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Hrvatska opozicija.

Davni vapaj hrvatskih rodoljuba, ponajviše izvan granica današnje službene Hrvatske, ili današnje Banovine, t. j. Hrvatske i Slavonije, našao je konačno u ponosnom našem Zagrebu bratskog odziva. Posljedice razdora u opozicionálnih krugovih Hrvatske čutili smo ponajviše mi Hrvati izvan Banovine, pomješani sa drugim narodima i nalazeći se u vječitoj borbi ovdje sa Talijani, tamo sa Niemci, drugdje sa Madjarima itd. Ali i u samoj Banovini nastali su društveno politički odnosi usljed razdora opozicionálnih stranaka tako žalostni, da je svako rodoljubno srce moralo već strepiti za budućnost hrvatskoga naroda.

Nama se doista nemože predbaciti, da smo se možda odviše upitali u stranačke odnose u užoj Hrvatskoj; a to neželimo ni sada, jer čujemo, da neimamo ni prava ni sposobnosti, da bilo komu dielimo ukore ili savjete; jer znamo, da trebamo sami i podpore i pomoći, moralne i materijalne, od onih, koji zasluže kadšto oštar ukor, ili kojim bi morao dobro doći bratski savjet. U javnosti nismo nikada izrekli nevolju, koje vladaju tamo, baš radi toga, što je jedan dio prosvjetljenih ljudi skućio mirno vrat pod teški sustav, dočim se je drugi, bolji, povukao na stran, ili spustio u međusobnu pogubnu borbu. Taj bolji dio prosvjetljenog naroda zaboravljao je često na svoju uzvišenu zadaću, da prednjači narodu u borbi za njegovu slobodu i samostalnost, jer mu nije dotjecalo ni vremena ni sile, izrabljujući i trošeći jedno i drugo u međusobnoj borbi.

Hrvatski narod podnašao je teško sadašnje stanje, gledajući s jedne strane razdvojene svoje ponajbolje sinove, a s druge osjećajući kako mu se danonice od saveznika, za nevolju, sve to više krnje zakonom mu zamjenjaju prava. Obični vapaj naroda za slogom i jedinstvom opozicionálnih stranaka našao je konačno iskrena odziva u kolovodjah stranke prava i neodvisne narodne stranke. — Bilo je i do

sada pokušaja, da se slože ili stope svi opozicionálni življi u Hrvatskoj u jednu stranku, ali do sloge nije nikada moglo doći, više zbog osobnih hira pojedinaca, nego li zbog načelnih oprieka.

Ni sada neće se naći na žalost svi opozicionálni muževi u Banovini u jednom taboru, ali ogromni dio biti će ipak na okupu pod jednim programom i pod istim vodstvom. Prvi početak je učinjen i sada će biti dužnost vodstva nove stranke, da izgadi puteve, da odstrani zaprieke i da privede pod jednu zastavu sve one, koji su voljni i pripravnji raditi oko oživotvorenja narodnog idejela svih Hrvata, t. j. oko ujedinjenja i slobode svijui hrvatskih zemalja pod žezlom vladajuće kuće Habsburgovaca.

Gorko iskustvo moralo je podučiti već odavno hrvatske rodoljube, kamo vodi narod bratoubojnička borba, koja mu je skoro podkopala temelje obstanka. Na to su ih morali osobito upozoriti dva događaja iz najnovije dobe.

Kad su ono prošloga mjeseca julija dalmatinski provalnici spravili na dnevni red pitanje zavoda sv. Jeronima u Rimu, ostali su Hrvati, branec svoja prava na taj zavod, posve osamljeni. Među protivnici njihovimi nebijahu samo Talijani, Niemci i Madjari, nego dapače i nekoji od slavenske braće. Taj nenaravski pojav dade se samo tako protumačiti, što su Hrvati izgubili u svijetu prijateljstvo ili simpatije radi svoje podređenosti i zbog svoje mljohavosti i nemarnosti u obrani svojih političkih prava. Za narod, koji nije kadar obraniti ni ono, što mu zakon zamjećuje, i koji se svojevrijem daje pod tuđu štitičtvo, nemari nitko.

O saćici Bura, borećih se zdvojno za slobodu i neodvisnost jadne svoje domovine, govori sa udivljenjem sav prosvjetljeni svijet, pa ako im je sudjeno; da moraju konačno premoći i nasilju podčeti, spominjati će ih bar povijest kroz sve višekom kano uzore junačtva i otačbeničtva. Narod, koji pogine u borbi za svoj obstanak: za svoju slobodu mačem u ruci,

muo sam onomu tko ima, a davao sam onomu tko nema. Čuj ovu! Idem ja jednom gorom, a nedaleko sa ceste netko viče: O Šimiću, moj plemiću, mnogu si sirotu pomogao, pomoz i mene jadna i nevoljna, pomogao te Bog i Skočih ja preda nj, a on se prestraši. Ne boj se! — rekoh mu — evo ti Šimića, koga si zvao. Sjede kraj mene; vas je pomodrio od zime. Idu ozgor gornjaci. Svaki se zamotao u gurnjac, a imadu još po jedan na konju. Gone i nekoliko krava na pazar. Kad oni blizu, ja ih zaustavih. Rekoh jednomu, što je imao najbolji gurnjac: daj ga ovom siroti! Gornjak posluša, a moj ti se čovo zagrne. Tada ću mu: izaberi sada sam najjušću kravu! Nije mi trebalo dvaput napomenut. Prilegne on kravu, udjene prst u uho, pa ode kući pjevajući, a gornjaci takođerj proslodiše svoj put, zadovoljni, da im je prošlo bez velika kvara.

Ja: Je li ti bilo ugodno, kad si dočuo u tammici za ustanak u Bosni i Hercegovini?

ostavlja sa sobom bar svielta uspomenu, dočim je plasišvaca i kukavica na posmjeh čitavomu svijetu. Ono što vriedi za krvavu borbu naroda, valja i za njegovu borbu u obrani njegovih prava nekrvavim načinom, pravim ili zakonitim putem.

Drugi, još noviji događaj bijahu posljednji obični izbori na zemaljski sabor u Zagrebu.

Svatko znade, da je u Banovini izključno postojećim izbornim redom veći dio naroda od izbornoga prava. Manji dio naroda, koji vrši izbornu pravu, il se je priljubio tamo vladajućemu sustavu, ili je tim sustavom tako spućen, da nemože dati slobodno izraza svojoj volji i želji. U takvih obstojnostih pustila se hrvatska opozicija u izbornu borbu razdvojenaa ili čak raztrojena. Je li mogla računati pouzdanu na kakav uspjeh? Nije. Sama nesložna i razciepkana imala se je boriti ne samo proti čitavoj službenoj Hrvatskoj, ili proti svemogućemu sustavu, već dapače i proti samoj sebi. Ona je dakle morala računati na neuspjeh ili na izborni poraz, i taj je doživila na čitavoj liniji.

Šta njoj je moglo preostati u tih okolnostih? Predati se na milost i nemilost protivniku, ili pamet u se i krenuti drugim putem. Ona je srećom odabrala ovaj posljednji i jedino pravi put.

Dne 15. t. mj. sastala se u Zagrebu mnogobrojni prvaci stranke prava i neodvisne narodne stranke iz raznih krajeva Banovine na skupštini, na kojoj zaključise, da se sjedine obje ove opozicionálne stranke u jednu, te izabraše posebni odbor, koji ima voditi sve poslove stranke. Stranka nosi će ime „Hrvatska opozicija“ sve dotle, dok nebude izvanredna skupština, koja se imade sazvali još tečajem ove godine, sporazumno sa hrvatskimi strankami iz Istre i Dalmacije primila drugo ime.

Mi pozdravljamo radostno taj događaj, jer je to pravi odziv tužnog vapaja hrvatskoga naroda i jer odgovara posvema davnoj želji svih poštenih i dobro mislećih rodoljuba. Tim je udaren glavni

temelj budućemu složnomu djelovanju svih čestitih sinova hrvatskoga naroda, koji će imati da sagrade sjajnu palaču narodnog jedinstva.

A sada eto zaključaka, koji bijahu na spomenutoj skupštini jednoglasno prihvaćeni:

1. Stranka prava i neodvisna narodna stranka sjedinjuju se današnjim danom u jednu jedinstvenu stranku, za sada pod imenom „Hrvatska opozicija“.

Vanredna skupština, koju će predsjedništvo saborskoga kluba stranke sazvali još tekom ove godine, riešit će pitanje o definitivnom imenu stranke sporazumno sa izaslanicima hrvatskih stranaka u Dalmaciji i Istri.

2. Stranka stoji na osnovi programa, koji su godine 1894. uglavile neodvisna i narodna stranka i stranka prava, to jest: ostaje vjerna ideji takova političkoga sjedinjenja hrvatskih zemalja u krilu habsburške monarhije, koje će tim zemljama osigurati državopravnu samosvojnost, pak ostaje vjerna i težnji, da se braća Slovenci prikupe ujedinjenoj Hrvatskoj.

3. Stranka imat će pred očima, da policijski sistem autonomne vlade u Banovini onemogućuje svaki uspješni rad oko postizavanja gore označenoga cilja, ter će proti tomu sistemu upotrebom ustavnih uređaba odrešito vojevati.

4. Skupština odobrava parlamentarnu akciju, kako ju je hrvatska saborska opozicija navjestila svojom osnovom adrese u početku ovoga perijoda hrvatskoga sabora u Zagrebu, te uz izjavu potpunoga pouzdanja prema saborskim poslanicima hrvatske opozicije, očekuje od njih, da će u saboru voditi što odrešitiju borbu, da se provede reforma postojećega političkoga izbornoga prava u pravcu što širega i neposrednoga učestvovanja naroda u izboru narodnih zastupnika i stvaranja garancija za slobodu biranja, naročito proti nepovlastnoj ingerenciji oblastnih organa, zatim da se donesu zakoni: o slobodi štampe, o zaštiti lične slobode, domaćega praga, li-

PODLISTAK

Razgovor sa hajdukom

Andrijom Šimićem.

(Konac)

Ja: Eto si iznio živu glavu, pa možeš zahvaliti najprije Bogu, koji te je podržao u zdravlju, a onda našem premilosivomu kralju, koji te je pomilovao. — Prije nego li se rastanemo, kaži mi pravu, Andrija, jesi li imao Boga na pameti, dok si hajdukovao?

On: Jesam! Svakog dana izmolio bi moje obične molitve. Bio sam griješnik, ali niesam odmetnik. Sirote niesam cvilio, siromaha sam pomogao, a žensku čast uvijek sam cijenio. Nijedan moj drug nije smio preda mnom ni pogledati nepošteno na žensku glavu. Imao sam i ja pet sestara, pa, kako mi je bila draga njihova čast, tako sam znao braniti i tuđu. Oti-

On: Sve su noge poda mnom igrale od veselja. Eh, da mi se je bilo opet dohvaliti moje puške šarke i moga handžara, bio bih ti ustašom četovodjom, ali mjesto četovati, ja sam morao taunovati.

Ja: A kako ti je bilo u tammici?

On: Nemogu se baš tužiti. Bio sam pazen od starešina, a tammičari su me ljubili. Kupili bi se oko mene kao pilici oko kvočke. Zvali su me Andrijom kapitanom.

Ja: Gdje misliš sada, Šimiću?

On: A gdje, brate, nego kući. Još mi je živ brat; imam dosta neljaka i neljakinja; nadam se, paziti će me pod stare dane.

Ja: Idi, Andrija, pa molji Boga i kaj se za grieh! Pripoviedaj mladijima, neka se priljube radnji. Kaži im, kako je tebe zla sudbina gonila za to, što si se bio odvgao od pluga i molike.

On: Hoću, brate! To sam i u tammici uvijek govorio.

Ja: A sad, moj Šimiću, ostaj mi s Bogom! Sve ovo što sam od tebe čuo, ja ću metnuti u „Pučki List“.

On: A kud ide taj tvoj „Pučki List“?

Ja: Po svim našim hrvatskim zemljama. Paće leli on i čak do Carigrada i Smirne, jer i tamo ima naših ljudi, koji ga primaju. Još ide „Pučkoga Lista“ jedna 300 komada u Novu Zelandu, a u Americu dvaput toliko.

On: Sveti Bože, hvala ti i slava! Svugdje će se dakle čuti za starca Andriju! Da sam još hajduk, ne bi, svetoga mi Andrije, ti zaludu pisao. (Na ove njegove rieči grolotom se nasmijasio i ja i svi, što su još tu bili. Zasmija se i Šimić, te mu dvaput potepa rukom po ramenu.)

Ja: S Bogom Andrija! (dajem mu desnicu.)

On: (stiskajući mi ruku) Bog ti bio u družbi i dao ti što od njega želio!

Ja tad izadjoh preko praga, a udjoh k njemu desetorica novih pohodnika.

J. Kapieć.

stovne tajke, o društvima, o uređenju i zaštiti seljačkoga posjeda.

6. Skupština uzimlje odobravajući do znanja pravila saborskoga kluba hrvatske opozicije i zaključuje, da se organizacija stranke u smislu istih pravila ima bez oklijevanja provodjati.

6. Izvršujući organ saborskoga kluba hrvatske opozicije neka ove zaključke putem, koji će smatrati najshodnijim, priobći hrvatskim strankama u Dalmaciji i Istri uz izjavu tople želje skupštine, da se između političkih stranaka u tim hrvatskim zemljama utanači sporazumno postupanje u svim pitanjima, koja se tiču njihova političkoga sjedinjenja u krilu narodnije, napose u pitanju definitivnoga imena stranke hrvatske opozicije.

DOPISI.

Iz Sovinjaka. (Obćinsko upravno vijeće u Sovinjaku.) Od tamo pišu nam o tom „uzornom“ vijeću koliko sledi: Dugo smo šutili o našoj glasovitoj upravi, ali više nemožemo, pa vas molimo, g. uredniče, da nam ustupite malo prostora u vašem cijenjenom listu, da se malo i mi izjadamo.

Našom poreznom občinom upravljalo je do konca godine 1876. občinsko glavarstvo u Buzetu. Tada bijaše predano uprava naše občine posebnom vijeću bez novčića duga, dapače sa visokom ili ostatom od 246 forinta. Ta svota ostala je u središnjoj blagajni za buduće skupne troškove.

Od početka naše uprave pak do mjeseca marča godine 1887. bio je na čelu uprave g. Antun Sirotić. On je gospodario sa občinskim imetkom tako dobro, da je dao porušiti občinski mlin, koji je nosio občini godimice 215 for., te je zadužio občinu za preko 4700 for. Njega slave talijanaši kao mudru osobu (persona intelligente), koja se je valjano brinula za dobrobit občine. Neke im bude!

Od mjeseca marča 1887. do 11. junja 1901. bio je občinskim upraviteljem g. Petar Mantovan, koji nije do konca 1896. lošo upravljao, dok je bio članom te uprave vriedan naš obćinar, koji mu je pomogao i koji je pazio, da uprava nekrene stranputice. U to doba popravilo se občinske puteve, občinsku kuću za pučku školu, za što nije izdala občina ni novčića; popravilo se nadalje občinski mlin, koji nije prije četiri godine radio, i koji je kasnije od godine 1893. do pol 1898. nosio občini godimice 399 for., a od tada nosi godišnjih 330 for.

Pošto je bio spomenuti naš član uprave više puta pregledaoem občinskih računa, to je on svaki put opazio i izvijestio, da se sa občinom slabo upravlja i da je svake godine pogriješaka od više stotina forinta, a godine 1896. izvijestio u sjednici vijeća — kojoj je prisustvovao i občinski načelnik iz Buzeta g. dr. M. Trinajstić — o 519 for., koji bijahu uneseni u dnevnik kao primitak. Od to doba nije htio već taj član uprave sudjelovati kod uprave, već nas je neprestano nagovarao, da zamolimo zemaljski odbor u Poreču neka lokine našu upravu i neka nas opet spoji sa Buzetom, s kojim bijasmo i prije, jer da ćemo inače materijalno propasti.

Mi ga tada nismo htjeli slušati, jer smo bili kratkovidni i jer smo se nadali, da će se možda loša uprava tečajem vremena popraviti. Ali naša se nada izjalovi, te smo konačno bili prisiljeni, da zapitamo zemaljski odbor, da ukine našu upravu. Molba naša leži već dulje vremena u Poreču nerješena.

Buduć je g. Mantovan od godine 1896. unapried imao kod uprave posve slobodne ruke, pošli su naši občinski posloviti tako slabo, da nemogu gore. On nije plaćao skoro nijednoga vjerovnika, koji nije prije občinu tužio, a tim se rasplu troškovi suvišni za občinu. Za skupne troškove u obćini Buzet nije doprinosaš dužne svote;

poreznomu uredu znastavo većom svotom zbog občinskog poreza. Ovaj ured zaplenio nam je radi toga najam od mlina. Kreditnomu zavodu u Poreču nije platio 4 il 5 obroka, tako, da je ovaj stajao mlin pod posebnu upravu. Osim toga bijaše prociena občinske livade dne 16. novembra 1901. a dne 17. decembra bilo bi pošlo sve na dražbu, da nije četvorica obćinara poslala navlaš po jednom čovjeku svojih 200 kruna na račun občine.

Od 11. julija da, 16. decembra 1901. bijaše občinskim upraviteljem g. Ivan Sirotić iz Sovinjskog pola. Ovaj je pošao u upravu po stopali Mantovana. On je položio samo izkaz svojih danguba i drugih svojih troškova; premda ne bijaše na to od nikoga ovlašten; dizao je novac dok ga je bilo, a kad ga ne bijaše više, predao upravu g. Josipu Vivaldi iz Pračane, da on plati dugove, za što mu nebi bilo dosta sve njegovo imanje, premda je prvi posjednik u onom selu.

Takvi eto bijahu naši upravitelji, koji su doveli občinu do ruba propasti. Za sve to znala su u Poreču gospoda zemaljskog odbora, ali radi toga nije ih bolila glava. Ta oni imaju drugih briga, kako će kakvu hrvatsku školu ukinuti ili zapriječiti i kako će nas brže potalijančiti.

Za danas dosta o tom žalostnom stanju naše občine, nu čim bude položio financijski odbor svoje izvješće ob onom, na što bijaše ovlašten u sjednici od dne 16. decembra 1901., imati četić g. uredniče s nami posla bar tri mjeseca. Za sada da ste nam zdravi i veseli!

Obćinar.

Razne vijesti. Političke:

Austro-Ugarska. U sjednici proračunskoga othora od dne 20. t. mj. došlo je do sukoba između izvjestitelja o mitnicah i ministra financija. Izvjestitelj je naime predočio, da se ukine državni namet na mitnice, jer da je to preobčuljiv teret za seljačstvo i niže slojeve pučanstva, čemu se je ministar uzprotivio i u to razloga, što neznatno odlake bi uzeo onu svotu prihoda, koju dobiva država od mitnica. Sukob taj bijaše toli ostar, da je ministar izjavio, da će radje odstupiti nego li popustiti. Izvjestitelj predlog zagovarao je i česki zastupnik dr. Kramar, koji je ministru dobacio neka traži drugdje potrebitu svotu, koju mu nose mitnice, a siromašno pučanstvo neka se odtereti. Predsjednik proračunskoga odbora dignuo je na to sjednicu, da se međutim poravnaj taj sukob. Nagovorom vlade odustala je većina proračunskoga odbora od zahtjeva izvjestiteljeva te je u sljedećoj sjednici primljena odnosna stavka, kako ju vlada predlaže. Većina odbora dala se je skloniti od vlade na popust, da se tako izbjegne ministarskoj krizi. Većina je spasila ministra financija, dočim je oštetila na milijune siromašno pučanstva.

Prvak mladočeske stranke dr. Pacak priobćuje pismo u glavnom glasilu stranke, u kojem označuju česko stanovništvo glede jezikovnog pitanja. On reče, da vladi nije predana spomenica glede budućeg uređenja jezikovnog pitanja za kraljevinu Česku, jer mladočeski klub nije hotio u ovrko važnom pitanju ništa poduzeti bez privole izvršujućeg odbora stranke. Klub sabrao sve pritužbe na teške povrede jezikovnog prava kod državnih oblasti. Takav spis sastavio je vrlo vješto zastupnik dr. Pantuček, te je nakon ustmene razprave predan vladi. Taj spis da je sadržavao samo teške povrede, nipošto kakve predloge,

Pošto su se u zadnje doba pojavili glasovi o neslozi u mladočeskoj stranci, koje dr. Pacak, da se ima uzeti u obzir pogledom na to ovo: Prije nagodbenih dogovora godine 1900. sastao se izvršujući odbor mladočeske stranke s parlamentarnimi odboji carevinskoga vijeća, te je u više sjednica vijeća o jezikovnom pitanju. Tada su se valja jedinstvena mnijenja glede izvanjske uporabe službenoga jezika kod državnih oblasti; glede unutarnje uporabe službenoga jezika vladala je sloga u mnijenju, naročito glede pravne osnove. U razpravi glede unutarnjeg službenog jezika podiela su se mnijenja, ali uz stanovite pretpostave, i tu se je postiglo za stanovite slučaje jednodušne zaključak. Ti se zaključci nisu objelodanili, jer se nisu prema stanju stvari objelodanili mogli. Zastupnik Pantuček držao se je po mnijenju Pacaka strogo program stranke, kad je sastavljao pravo stanje jezikovnih odnošaja. Glede izvanjske jezikovne uporabe ostao je dr. Pantuček na pravnom stanovištu, a glede unutarnjega službenoga jezika spomenuo je također jednu drugu mogućnost, ali pri tom ni najmanje naskodio nazorom stranke. Danas — reče pazi se u Českoj na žalost više na fraze, nego li na jezgru stvari. Samo tako nastaju razna nesporezumljenja. Bila bi neprostitiva neopreznost, kad bi se oči zatvorilo pred izvjestnim činjenicami te se za nje nebi unapried poduzele mjere.

Glasilu moravskih Čeha piše obzirno na jezikovno pitanje, da je valjalo nakon ukinuća Badenijevih naredaba najžešće boriti proti Gautsehovim naredbam, te ostati na stanovištu podpuna jednakosti. Kad se pak to nije učinilo, dosljednost traži, da se sada ostane na tom stanovištu. Tko to zabacuje, osudjuje cielu našu veliku jezikovnu politiku od Badenijevih naredaba.

Riešenje pitanja namjestnika Dalmacije reč bi, da se približava svomu kraju. Pronosi se naime sve to više ime baruna Handela kao budućeg namjestnika Dalmacije. Mi smo kazali već drugom. zgodom, da je barun Handel vrlo vješt upravni činovnik, koga visoko cijene u ministarstvu unutarnjih posala. On pozna prilično odnošaje na našem jugu, jer je služio u našem Primorju i jer ima referat o naših južnih pokrajinah.

U hrvatskom saboru u Zagrebu teče proračunaska razprava vrlo gladko, jer opozicije neutiče u razpravu nakon poznate izjave njezinog predsjednika zastupnika Bresztyenskoga. Od strane opozicije govorio je do sada jedino dr. Starčević Mile kao pristaba čiste stranke prava. Vladini govornici kritiziraju u pomanjkanju drugih argumeta, programe opozicijonalnih stranaka, osobito novostrojene hrvatske opozicije.

Grna Gora. Iz Cetinja pišu „Hr. Pr.“ dne 16. t. mj., da je kući stigao knez Nikola nezadovoljan, te da bi reči, da nije postigao svoju svrhu radi koje je bio u Rusiji. Njega da je razdražio i najnoviji neuspjeh svog diplomatskog rada napretnog proti Hrvatima u poslu zavoda sv. Jeronima. Istoma listu pišu o jednom čudnovatom pogrebu sluga austro-ugarskog poslanništva, po vjeri katolika. Toga mrtvaca nije smio na groblje pravit katolici svećenik — jer da bi inače krj tekla. Ako je taj slučaj istinit, tada su doista u crnogorskoj priostolnici daleko zaostali za ostalim prsvietljenim svietom.

Srbija. Iz Biograda dolazi opet jedno iznenadjenje. Od tamo pišu naime bečkim i berlinskim listovom, da se kani kralj Aleksander odreći priostolja, ako mu osjegeraju pristojan obstanak. On bi se odrekao na korist 14-godišnjeg princa Gjuro Karađordjevića, sina Petrova, koji uči u Petrogradu. O tomu da se vode pregovori između Petrograda i Beča, te da se je već možda postiglo sporazumljenje. Viest ova činiti će se komu nevjerovatnijem, ali pitanje je srbskom priostolonasjedniku namiče se samo od sebe svakomu srbskomu

državniku. Kralj Aleksander neima polomaka, a teško da će ih ni imati, te valja svakako da promišljaju u Biogradu i o pitanju, tko da nasliedi kralja Aleksandra za slučaj smrti ili da se priostolje bilo kojim drugim slučajem izprazni. Da se tim pitanjem bave vladajući krugovi u Beču i u Petrogradu, posve je naravski. U Beču će nastojati, da zasjedne srbsko priostolje nakon kralja Aleksandra prijatelj Austro-Ugarske, a Rusija je dužna kao najmoćnija slavenska država, da pomislija o tom, koji bi imao zasjesti priostolje slavenske države na Balkanu.

Bugarska. Iz Sofije pišu, da će u Beču zamjeniti sadašnjega bugarskoga agenta dra. Simijajeva bivši ministar pravosuđa dr. Cepomjanov. Bugarski list „Večernja Pošta“ piše, da će knez Ferdinand usupor protivnim glasovom poći u posjete nekomu dvoru početkom mjeseca marta t. g.

Rusija. Njemački listovi pišu, da se je u novije doba okrenulo javno mnjenje u Rusiji proti Poljakom u Prasiiji. Ti listovi spominju zlobno, da se koli u Petrogradu, toli u Moskvi odsudjuju sve one, koji su sabirali milodare za žrtve njemačkoga nasilja, i sve one, koji su odkazali njemačkim trgovcem svaki trgovački posao. Ovo pisanje njemačkih listova imade se uzeti po onoj našoj narodnoj: što se babi htilo, to se sebi snilo.

Između Rusije i Italije nastali su vrlo srdačni odnošaji, što se imade pripisati bez dvojbe i uplivu crnogorskog kneza Nikole. Između objiju država vode se sada pregovori za sklopljenje trgovačkog ugovora. Talijanski kraljevski supruzi spremaju se na put za Rusiju još tečajem budućeg proljeća.

Mjestne:

Veliki ples „I. Istarskog sokola“ u Puli biti će u vlastitoj dvorani u subotu dne 25. januara 1902. Pristup imadu samo članovi i pozvanici.

Hrvatska čitaonica u Medulinu obdržavati će u nedjelju dne 26. t. mj. svoju dvanaestu godišnju skupštinu. Dnevni red: 1. Izvješće predsjednika. 2. Izvješće tajnika. 3. Izvješće blagajnika. 4. Izbor novoga odbora. 5. Ini predlozi. — Odbor pozivlje članove, da skupštinu mnogobrojno posjete.

Iz Ližjana primismo podalju obavijest o izgredu, kojega je prozročio neki prodanac te tom prilikom ranio neku osobu. Nemožemo ino nego najodlučnije ožigosati ljude, koji se u svojoj strasti zabavljaju tako, da navaljuju radi strančarstva tvorno svojega bližnjega. O takovima nije vriedno niti pisati u javnosti i radi toga neka nam oprosti gospodin dopisnik, ako njegov dopis za sada nepriobćismo. Zahvaljujuć mu za trud, preporučamo se za slučajne druge novosti.

Smrvljena noga. Dne 20. t. mj. donese se u mjestnu bolnicu u Puli iz Barbarige nesretnogra radnika Paula Cvitkovića 22 godine stara, rodom iz Ledenaica u Hrvatskoj sa smravljenom nogom. Nesretni mladić kaže, da je hotio zaustaviti jedan vagun te mu je došla nesretnim slučajem noga pod kolo, koje ju je strašno smrvlilo.

Pokrajinske:

Imenovanje učitelja. G. Martin Kozlović učitelj u Labinu ravnajućim učiteljem II. reda u Plominu;

Gna Basilia Francić podučiteljica u Novoj Baski, učiteljicom III. reda na hrv. pučkoj školi u Pazinu;

G. Frane Barbalčić, podučitelj u Pićanu, učiteljem II. reda na hrv. školi u Bernu;

G. Julijana Sopić, privremena učiteljica u Klancu, stalnom učiteljicom III. reda na istoj školi;

G. Ant. Skopinić, učitelj III. reda u školi od Krovacije u Puli, promaknut je na stepen učitelja II. reda kod iste škole;

Gg. Ant. Zanetti i Josip Angeli, prvi podučitelji u Puli, a drugi učitelji u Sv. Vinčenti, učiteljima III. reda u školi na trgu Alighieri u Puli.

Ponovno se otvara za učiteljska mjesta III. reda za škole u Čepiću i Gologorici; zatim natječaj za mjesto nadučitelja III. reda na pučkoj mješovitog školi u Medulinu i na mjesto ravnajućeg učitelja pučke škole u Gorenjoj Vasi.

Promjena imena. Glasoviti Marco Aureliano Mianich, načelnik Višnjana po milosti visoke vlade i slavne junte počeo se podpisivati Miani, kako čitamo u njegovom dopisu u „Istri“ br. 1018. — Živili ideali purissimi!

Bivši višnjanski načelnik Fortuna Anton umro je dne 11. tek. Bio je žestok Talijan i odlučni neprijatelj našega naroda. Kad je morao bio predati upravu hrvatskom občinskom zastupstvu, našli su se bili občinski poslovi u najvišem neredu. Talijani ga oplakuju.

† **Mate Slavić. Iz Voloskoga** nam pišu dne 22. t. mj.: Danas pokopasmo ovdje g. Mateja Slavića iz Varljenih posjednika, koji je nakon duge bolesti preminuo providjen sv. otajstvi dne 20. t. mj. u liepoj starosti od 75. godina.

Pokojni Mate bijaše na daleko poznat, cijenjen i šovan, što se je pokazalo i prigodom njegova pogreba, kojemu je prisustvovalo mnogo naroda.

Vriednomu pokojniku vječni pokoj, a njegovim milim, osobito velovriednom mu sinu Josipu naše iskreno saučesće.

Pozdrav „Hrvatskoj opoztelji“. Na zadnjoj sjednici odbora političkoga društva „Edinost“, održavanog prošle subote, bijaše jednoglasno zaključeno, da se odašalje novoustrojenoj „Hrvatskoj opoztelji u Zagrebu“ sljedeći brzajovni pozdrav: „Radostno pozdravljamo Vaš plemeniti korak, te želimo najbolje uspjeha.“

Iz porečko-puljske biskupije pišu nam: Vjesti, koje smo čitali u ljetosjih brojevih cijenjene „Naše Sloge“ o sadašnjem župe-upravitelju u Taru g. Fulinu, dozvale su nam u pamet nekoje dogodjaje, koji su vezani sa njegovim boravkom u Kaldiru. G. Fulin je naime god. 1898. u tom mjestu — u svojoj župe-upravitelja, nagovorio svoje župljane, da neka pripreme potrebite stvari za školu, pak da će im on djecu učiti čitati i pisati. Župljani mu odgovoriše, da će mu sve pripraviti pod uvjetom, da uči djecu u njihovom materinskom — hrvatskom jeziku. On je odmah na to pristao rekav: dakako ako ne hrvatski, kada drugo je neznaju. Oni župljani podpiše se ili potkrižase po tri puta, da će im on djecu učiti u hrvatskom jeziku, te su u tu svrhu našli prikladno mjesto i nabavili školske kluge. Kad je bilo sve pripravno, upitašeg g. Fulina, da im kaže gdje će dobiti knjige, na što im reče, da mu dadu novce, da će on već nabavi potrebite knjige. Dadoše mu novce, da kupi za njihova djecu hrvatske knjige, ali on dobavi za hrvatsku djecu talijanske „Početnice“, i poče djecu učiti talijanski. Mi nećemo, da sami okrsimo takovo postupanje, jer bismo morali sagriješiti, ali lahko rećemo, da ono nebijaše dostojno ni prostog čovjeka, a kako li jednog svećenika. On je otišao iz Kaldira, a kluge leže tamo jedna na drugoj i mi neželimo, da je otišao, jer bi nam bio tamošnjoj djecu otudjio. Taj gospodin kazao je da pače jednom u crkvi, da molitvene knjige „Otkle budi volja Troja“ nisu prave knjige i tako govore o onoj zlatoj knjizi „I buoni preti Italijani!“ Tužna nam s njimi sreća!

Iz Lovrana pišu nam 17. t. mj.: Ravnatelj naših pučkih škola u Lovranu Grosman, reče bi da se vrlo malo brine za svoje škole i školsku djecu, te da radje na trošak občine i občinaru obavija druge občinske poslove, za koje vuče debele diete. Nije dosti, da plaćamo načelnika, tajnika i blagajnika, koji bi sami mogli obavljati občinske poslove, već se začelo i upotrebljavati i občinske savjetnike za obavljanje občinskih posala, a troške neka plaćaju občinari. Koje čudo, ako na takav način občinski nameti, pod takvom upravom toli naglo rastu.

Tako je primjerice rečeni učitelj pučevao prošli čedan u Poreč i drugud po Istri, a djeca su mu valjda međutim muhe lovila. Znatiželjni smo samo, dali je svakomu učitelju dozvoljeno, da tako često pušta školu, a napose pak, dali je Grosman svaki put zaprosio dozvolu predpostavljenu školsku oblast. No to bi nam znao odgovoriti g. nadzornik!

Otvorenje podružnice sv. Cirila i Metoda u Zbandaju. Od tamo nam pišu: Na Stjepanju ustrojila se kod nas podružnica družbe sv. Cirila i Metoda. U krmi našeg rodoljuba g. Antona Milanovića sabrala se liepa kila naroda. Družbu zastupao je g. Anton Iskra, učitelj u Baderni, koji je u liepom i oduljem govoru razumatoje prisutnima naše loše školsko stanje u Istri, svrhu i cilj „Družbe“ i podružnica, zatim njena pravila, različitost članova, te ih na koncu govora pozvao, da se mnogobrojno upišu u podružnicu i da svakom prilikom sabiru prinosi za istu. Zatim se biralo odbor, u koji bijahu jednoglasno izabrani predsjednikom g. Ivan Radolović, zamjenikom Ivan Miančić, tajnikom gosp. Tome Jehnič a blagajnikom gosp. Lovro Krebl.

G. predsjednik zahvali se zatim na povjerenju i časti i obeća, da će svim silama nastojati, da postane podružnica na čast i diku Zbandaju.

U novu podružnicu upisalo se zatim 27 članova, te se uplatilo za članarinu kruna 27 i 60 para. Kasnije sabralo se još darova u iznosu od kruna 21 i 92 pare.

Novoj podružnici želimo najliepši napredak a dječim Zbandajcem kličemo srdačno: živili!

Sl. ravnateljstvu pošta i brzajava do znanja i ravnajnja radi. Na pošlanskom uredu u Sovinjaku ponestaje neprestance hrv. tiskanica, te je od 1. siječnja podpunoma nestalo „Nakaznica“ i „Predatnica“. Ovdješnji pošte-meštar izgovara se, da ih pravodobno zahtjeva, ali da mu se od ravnateljstva ne šalje. Tko nadje ovdješnjeg pošte-meštra za službenih ura u uredu, sretan je i presretan, drugoje treća da pričekati dok se povratit gospodin sa lova ili polja puškom ili motikom na ramenu. Bilo bi skrajno vriedno, da se već jednom učini red na ovdješnjoj pošti.

Čemu toliko zanovetanje? Iz Zdranja pišu nam pod goranjim naslovom dne 18. t. mj. Predsjedništvo naše „Podružnice sv. Cirila i Metoda“ primilo je od političke oblasti u Poreču po tri puta nalog, da izpuniti društveni izkaz za god. 1901., t. j. izkaz o imenu društva, o broju i vrsti članova itd. Kako već zakon propisuje, da moraju pojedina društva ovakva izkaze popuniti. Prvi izpunjeni izkaz poslao je predsjedništvo ravno u Poreč na kotarsko poglavarstvo, a drugi isto izpunjeni na občinsko poglavarstvo Oprtalj, a s trećim nezna što bi učinio, jer misli, da je dosta i suviše izpuniti dva jednaka izkaza za jedno te isto društvo. Mi neznamo komu da pripišemo takovo zanovetanje, jer bi gospoda koji u Poreču, toll u Oprtlju morala znati, da mi neimamo, kaošto imaju oni, plaćenih činovnika i pisara, koji neimaju drugoga posla nego činiti ono, što im poglavari nalože. Mi smo sve sami seljaci, kojim je malo kada pero u ruci i koji teško izpunimo jedan sami izkaz, a kako li tri, i to sva tri, o jednoj te istoj stvari. Molimo dakle one, na koje to spada, da nam drugi put nezanovertaju više ovakvim suvišnim poslom.

Političko društvo „Edinost“ u Trstu dalo se je opet na sazivanje javnih sastanaka u okolici grada Trsta. Prošle nedjelje bio je takav sastanak u središtu V. izbornog kotara tršćanske okolice t. j. na Občinah, a u nedjelju bit će u središtu I. izbornog kotara okolice, t. j. u Škednju. Od kolike su važnosti takvi javni sastanci, netreba nam tekar spominjati.

Hrvatska pučka škola na Vranji i talijanski jezik. Zemaljski odbor u Po-

reču — taj brizljivi skrbnik istarskih Hrvata — savjetovao je c. k. zemaljskomu školskomu vieću za Istru, da bi se što više podučavalo talijanski jezik na hrvatskoj pučkoj školi, koju se imade ustrojiti na Vranji (občina Boljun) Talijanski jezik, da bi se malo uveli barem kao obvezatni predmet na toj školi.

Pa da nam nisu milostiva sl. gospoda sl. zemaljskoga odbora u Poreču. Oni bi htjeli pod svaku cieniu, da naša djeca nauče talijanski jezik — pa makar i zaboravila pri tom na svoj materinski jezik!

Dohodak poreza na žestoka pića. Razmateljstvo finance u Trstu nalozilo je, da se izplati zemaljskoj blagajni u Poreču 18.980 kruna, koje pripadaju našoj pokrajini od 1. septembra do 31. decembra t. g. i koje su proračunane kao veći dohodak od povišenog državnog poreza na žestoka pića u smislu zakona od dne 8. junija 1901. br. 86.

Na račun duga od ezonera. Zemaljski odbor u Poreču, doznačio je državnoj blagajni svotu od 20.000 kruna kao šesti obrok duga od 200.000 kruna, što ga ima napram državi za ezoner.

Občinski namet. Zemaljski odbor u Poreču odobrio je — u koliko netreba odobrenja od strane namjestništva — občinski namet za mjestne občine Dubašnicu i Kastav, sniziv samo namet na izravni porez u poreznoj občini Brgud (Alino!) od 150 na 100 po sto, pošto nebijaše od zem. odbora odobren utanačeni zajam od 10.000 na teret občine za gradnju kape-lanske kuće, te tako otpada jedan dio nameta, koji bi bio uporabljen za izplatu spomenutog zajma.

Nadalje bijaše odobren občinski namet za porezne občine Novevasi kod Brtonigle i u Zavreju.

Zakup potrošarine. Pobiranje zemaljskog nameta na potrošarinu za godinu 1902., eventualno 1903. i 1904. izručeno bijaše za porezni kotar Kopar tamošnjoj združgi krečmaru; u poreznom kotaru Rovinj tamošnjemu-municipiju, koji imade u zakupu i državni namet. Za godinu 1902 u poreznih kotarih Buje, Buzet, Piran, Podgrad, Motovun, Poreč i Pazin g. Kornelu Gorupu u Trstu pod istim uvjeti, koji bijahu utanačeni i sa carskom vladom.

Danas menai, sufra tebi. Tršćanski „Zidovčić“ jadikuje što bijaše imenovana učiteljicom ručnih radnja na državnoj obrtničkoj školi u Trstu neka Niemkinja, koja je morala djevojčice podučavati znakori, kao i gluhonieme, jer da nepozna talijanski jezik. Zidovčić pozivlje ravnatelj one škole neka odmah izposluje, da se tu učiteljicu odstrani, jer da je nepravedno i sramotno imenovati Niemkinju za talijansku školu. Di grazia, sijaor „Piccolo“, je li pak castno i pošteno imenovati talijanske učitelje i učiteljice za hrvatsku i slovensku djecu Istre? Ti češ stalno kazati: que esto e un altro pajo di maniche: ali nezaboravi ni ti, ni tvoji sramadni drugovi Primorja, da Bog neplaćn svake subote i da će nama mjeriti drugi onom mjerom, kojom vi vama mjerite. Ako vam vlada narivava za učitelje, činovnike itd. Niemce, mećini drugo nego ono, što činite vi našem biednomu narodu. Netuži se dakle i nejadikuj, već pometi najprije pred svojim pragom i udari se u svoja prsa te izlani — makar u židovskom jeziku: mea culpa!

Dolje s kozom! Sramotni poraz dalmatinskih provalnika — koji su prvotno zastupali „svetu talijansku stvar“ u Rimu — dozvao je u pomet talijanskim listovom Primorja već zaboravljeno pitanje o istarskom grbu, koji da se je nalazio ili se još nalazi na zgradi sv. Jeronima. Diplomatički koraci c. k. zastupnika V. kurije za Istru, njegova vriedna druga c. k. komendatora Campitelli-a i c. k. baruna E. Polesini-a ostali su na žalost bezuspješni.

Onaj tvrdoglavi Poljak, koj se imenuje grof Goluchowski, i koji upravlja izvanjskom politikom Austro-Ugarske, nije

se hotio zaratiti sa sv. Stolicom, ili čak možda i sa saveznicom Italijom, radi mršave istarske kozе. Pošto se je pako pitalanje o zavodu sv. Jeronima nesretno rješilo za nespašene sinove majke Italije, valja, da se bar sretno prišči pitanje o istarskom grbu, što ga predstavlja mršava srebrna koza na plavoj livadi.

U tu svrhu udariše talijanski listovi Pule, Poreča i Trsta u bubnjeve i italambare, te pozivlju svoje diplomate, neka za Boga osvete okaljano čast talijanske Istre, neka izpostuju bilo kojim putem, da se skine grb Istre sa nesudjenog zavoda, za kojim su toli silno uzdicali najveći talijanski patriote ovoga stoljeća, conte Tito Alacevich i prof. Simeone Pjerotich. Oh, krasnih li 35.000 lira, što ih baca godimice nesretni zavod!! Kako bi se bili rado omaslili bradu gospođava conte, profesor, kanonik, major i vriedna im družba! A sada neima ni zavoda, ni lira, pak je pravo, da ide dolje i koza. Radi toga je opravdan povik talijanskih listova: dolje s kozom!

Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Sovinjaku obdržavati će svoju glavnu godišnju skupštinu dne 26. t. mj. na Pračni kraj Sovinjaku uz občini dnevnij red. Pozivljemo ovime sve članove i prijatelje, da toga dana u čim većem broju pohrle na našu Pračanu.

Hrvatska čitaonica u Kastva imala je predprošli čedan svoju glavnu godišnju skupštinu, na kojoj bje izabran predsjednikom g. Kazimir Jelusić, obć. načelnik, tajnikom g. Vinko Rubšte, učitelj, a blagajnikom g. Ivan Žigante, kapelan. Bilo sretno i uspješno!

Bratovšćini hrv. ljudi u Istri u Kastvu podario je kao „dobru ruku“ prigodom božićnih blagdana g. Viktor Tomičić iz Voloskoga K 10.

Gosp. dr. Ivan Kalcic, stožerni nadlećnik i zapovjednik vojničke bolnice u Budimpešti, mjesto vienca na lies pokojnoga svoga prijatelja Frana Jelusića K 20.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. darovao vlač. g. Drag. Hlačić, iz Velog Lošnjaja K 2, vlač. g. fra. Ignac Radić, V. Lošnj K 1, vlač. g. o. Seraf. M. Belamarić, u Cresu K 5, č. g. dr. Abram, advokat u Trstu, mjesto vienca na lies pokojnoga Mate Slavića iz Varljeni K 25.

Za razno društvo u Istri g. 1900. primilo je naše uredništvo K 1125-95 milodara, a g. 1901. K 1239-34, dakle K 113-39 više nego preklani. Svi primljeni iznoski bili su razasiljeni redovito koncem svakoga mjeseca onim društvima, kojima su bili namjenjeni,

Posojilnica i hranilnica na Voloskom imala je g. 1901. prometa ukupoo kruna 1.161.044-39.

U zadnjem broju podkrala se tiskarska pogriješka kod iznosa poslanog za družbu od g. A. Božića iz Kaldira, koji je poslao K 12 a ne K 2, čemu se u ostalom mogao svatko lahko dosjetiti, čitajući izkaz pojedinih darovatelja.

Na koncu prvog mjeseca ove godine, molimo uljudno za podmirbu preplate jošte sve one, koji to nećuće, jedino točnom predplatnom moći će se pridobiti osobito s razloga što se je početku ove godine u manjoj broj predplatnika znatno i za upravu jako osjetljivo.

Molimo ponovno sve predplatnike, koji promjenjuju prebivanje, pa žele da jim se naslov na pasici promjeni, neka nam istodobno javu broj pasice ili poštu pod kojom su jurve primali „Našu Slogu“. Time olakšuju posao upravi i nezapinje redovito primanje lista.

Iz drugih krajeva:
Fra. Grga Martić. Dne 5. febrara t. g. proslaviti će odličan hrvatski pjesnik fra. Grga Martić svoj osamdeseti rođendan. On se je naime rodio dne 5. febrara

1882. Hrvatska društva Bosne-Hercegovine prijavljaju se, da svečano proslave hrvatskog Homera, koji je svojimi „Osvetnici“ proslavio sebe i svoj narod.

Dičnomu starini - pjesniku šaljeno unapred najsrdačnije čestitke k čestitom mu osamdesetom rođendanu.

Hrvatska poljedeljska banka u Zagrebu izabrala je predsjednikom kanonika zagr. prvostolne crkve dra. Feliksa Suka, a zamjenikom mu advokata dra. Mirka pl. Antolkovića. Ravnateljem banke izabran je dr. Svetimir Korporić. Tako ovaj novi hrvatski zazod, namijenjen podpori hrv. seljačstva, odpočima svoje djelovanje.

K uređenju učiteljskih plaća u Austriji. Čitamo u „N. W. Jour. od 5. t. mj. 1902.“ da je na 4. o. mj. u Beču obdržavana učiteljska skupština pod predsjedanjem Osvalda Hohensinnera, predsjednika „Saveza“ učitelja državnih građanskih škola. Sjedinici prisustvovali i zastupnici Seitz, dr. Ofner, Pernstorfer i dr. Kronawetter. Tom je sgodom izvješćivao Mathias Strelb, predsjednik bečkog učiteljskog društva. Iznio je pak pred skupštinu ove resolucije: 1. Učitelji sa svjedobnom zrelosti treba da se namještaju privremeno sa 600 for. (1200 K) i 30 starinarine. Kategorije podučitelja i substituta treba da prestanu. 2. Učitelji, koji služe 2 godine na kojoj javnoj školi, a položili su učiteljski izpit, imaju se definitivno namjestiti. 3. Povišica plaća pučkih i građanskih učitelja, zatim nadučitelja i upravitelja (direktora) raste prema plaći činovnika XI. do uključivo VIII. dnevnog razreda. Staranina se određuje prema aktivnim herivima. 4. Plaćevni razredi i petogodišnji doplatci imaju se ukinuti, a na mjesto toga treba da se plaća povisuje od 3 do 3 godine. 5. Ta trogodišnja povišica plaće treba da se računa od položenog učiteljskog izpita i treba da se bez molbe — a na temelju službovni godina — daje. 6. Plaća narodnog učitelja treba da iz 30 godina službe odgovara plaći činovnika VIII. dnevnog razreda. 7. Učitelji građanskih škola treba da imaju veću plaću, a godine provedene na osnovnoj školi da im se uračunaju u službu. 8. Nadučiteljima i ravnateljima pripada osim njihove učiteljske plaće i funkcijonadni doplatak od najmanje 400 for. (800 K), koji se ima i u mirovinu uračunati. 9. Nadučitelji i ravnatelji imaju još i pravo na stan u školi najmanje od 3 sobe, kuhinje i drugih potrebitih prostorija, ili pak staraninu od 600 for. (1200 K). 10. Sa 35 godina službe ima svaki učitelj pravo na podpunu mirovinu; a sa 40 godina mora u mirovinu. U mirovinu treba uračunati i cilu staraninu. Mirovina iznaša nakon položenog učiteljskog izpita 34%, a raste godišnje za 2%. 11. Učiteljsko osoblje za ženski ručni rad i francuzki jezik mora se iz 5 godina stalno namještati. Prvim pripada odmah na početku plaća od 600 for. (1200 K), a drugim 720 for. (1440 K) i staranina od 30%. 12. Učitelji, koji obučavaju u sporednim predmetima dobivaju za svaki sat u sedmicu po 60 for. (120 K) godišnje. 13. Po odobrenju ovog novog reguliranja učiteljskih plaća ne smije ni jedan od definitivnih učitelja biti otpušten, ili možda na drugi koji način oštećen. Ovako bečki učitelji i Liep prinjer!

Najveća ura u Americi nalazi se na tornju jedne javne zgrade u Filadelfiji. Taj toranj visok je 107 metara; zvono ure teško je 97.000 kilograma, a kazalo ima promjer od 7 1/2 metara. Kazaljka koja pokazuje časove, duga je 3 1/4 metara, a ona, koja pokazuje sate, 2 1/4 metara. Brojke, koje pokazuju sate duge su 80 centimetara. Za navijanje ure ima poseban stroj.

Kamenita šuma. U Arizoni (Amerika) nalazi se već stotine godina okume-njena šuma, koja zaprema površinu od 285 četvornih kilometara. Tisuće i tisuće okamenih stabala pokrivaju tamo zemlju,

te se divno svjetlocaju pri sunčanom svietlu.

Bogatstvo Amerike. Državni tajnik sjedinjenih država, gospodin Hays, izvjestio je prošlog mjeseca kongres o „državnom imetku“. Ukupni dohodci obračunske godine, koja je svršena 30. lipnja, veći su od prošle godine za 29,721,099 dolara; a izdatci su veći za 22,253,591. Ukupno stanje zлата u državnoj blagajni iznosilo je 541,891,849 dol. Ovoliku svotu zлата nisu još nikad imale savezne države. Stanje srebra iznašlo je početkom godine 85,268,054 unca srebra, pri zaključku godine 52,562,922 unce. Proizvodnja zлата u sjedinjenih država iznosila je koledarske godine 1900 do 3,829,937 unca u vrijednosti od 79,171,000 dolara, a proizvodnja srebra u to doba iznosila je 54,647,000 unca sa približnom vrijednošću od 35,741,140 dolara. Trgovačka mornarica imala je na 30. lipnja 24,037 ladja sa bruto sadržinom od 5,524,218 tona. Dakle nju nadmaše samo englezka mornarica, koja imade 14,064,152 tona. Obzirom na velike parobrodarske linije inozemstva, kaže izvjestitelj, da će se graditi novi parobrodi za odpremu američke pošte. „Naše financije“, završio je državni tajnik, „tako su povoljne, da se možemo samo nadati, da će i u buduću takođe ostati, te je sadašnje doba najprikladnije, da uasvršimo nepodpuni sustav vrednote“.

Najviše puževa troši grad Pariz. Proste zime pojelo se tamo 800,000 kilograma tih životinja, koje ne idu svakomu u tek. Puževi, mali puževi, koji se vide po naših vrtovih, uvedeni su po parizkih „sladokusih“ opet u modu. U francuzku prijestolnicu dobavljaju ih najviše iz Burgundije, gdje ih vinogradari goje u parivojih, koje ogradjuju glatkim daskami, da ne mogu odpuzati u susjedni vrt. Za 1000 puževa plaća se 8 do 9 franaka.

Značaj pušandžija. „Reel, kako puši i jedan će ti englezki učenjak kazati, tko si!“ — tako mora glasiti najnovija promjena stare poslovice. Temeljne crte nove „nauke“ ove su: Čovjek, koji drži cigaru čvrsto među zubima, ne marić ništa, da li gori ili ne, jest osoba sklona na napadaj, ali oprezna, točna, da ne kažem pogiboljna. Čovjek, koji svoju cigaru lagano puši upravo toliko, da se ne ugasi, koji ju često vadi iz usta i zadovoljno motri plave kolobare dima, što ih u zrak duva, zadovoljan je, dobroćudan i pošten čovjek. Onaj, koji puši s velikim i čestim prekidanjem, povuče jedan dim; pa ju ostavi i u obće ponaša se kao najvjest duvandžija, neodlučnoga je karaktera i vrlo lako utječu na nj izvanjski odnošaji. Kada tkogod svoju cigaru grize i neprestano ju okreće, nervozan je, ali vrlo lakom. Onaj, koji svoju cigaru ne može da drži, a da se ne ugasi — velikodušan je čovjek, zive je naravi, može se s njim povjerljivo razgovarati, ima dobar jezik, obično je dobar pripovjedač... A onaj, koji ne puši? Ima puniju kesu i više zdravlja.

Gospodarske:
Jedini lijek za bolesti želudca, jest pišće, kako to piše američanski list „Morning Oregon“. Odavna se kaže, da je dobro kad i kada progutati što mineralnoga, a taj nazor potiče sigurno odalje, što pišće zoblju piesak, pa im je jak želudac. Da su stari, neprosvietljeni narodi ljudi zemlju, je dokazano. Obzirom na to zanimivo je znati, što onaj Amerikanac piše o svom iskustvu sa pieskom. On pripovjeda ovo: „Pred 20 godina bolio me je dugo želudac. Pokušao sam sve moguće lijekove, ali sve uzalud, te sam mislio, da mi je već kraj. Tada mi žena jednoga rudara u Oregonu preporučila piesak. Od prsa niže bilo mi je obnemoglo tijelo i ja se odlučih, pokušati to. Počeo sam svake večeri uzimati malu žličicu suhoga pieska i opazih, da sam mogao bolje spavati. Ja sam piesak gutao redovito te sam počeo malo po malo sladjie jesti, dok sam napokon posve ozdravio. Od toga vremena

uzimljem piesak od vremena do vremena te uvijek nosim sa sobom kutijicu suhoga pieska. Ako sam odviše joo ili mi nije stogod pravo želudcu, postavim na jezik malu žličicu pieska i saperem ga sa malo vode u želudac. Piesak je jedini lijek, što ga uzimljem od g. 1881., ma da su mi prije žepovi bili puni prašaka; kojekakili ljekarija. Amerikanac, koji to pripovjeda, zove se Bybee. On kaže, da nezna, tko je taj lijek pronašao, a misli, da potiče iz južnih dijelova Sjedinjenih država, gdje se guta piesak kao lijek proti groznici. U izvješću stoji nadalje ovo: —

„Pjeskovita zrnca djeluju mekanički na stiene želudca i crieva i oduzimlju svu sivu slinu iz probavnih organa. Posve fini pjesak ne može imati nikakvih štetnih posljedica. Ja obično rabim piesak iz kojekakih rieka, pa ga kod kuće čisto operem, da' uklonim blato i biljevne primjese: onda ga osušim u peći. Ja sam ovo sredstvo preporučio stotinam osoba, koje nisu mogle naći leka za želudac pa je svima pomoglo, ako su se držali točno propisa. Za to imam više pismenih dokaza. Meni je sada 70 godina, pa sam posve zdrav, i nadam se, da ću takav ostati do smrti.“

Da zareznicel imadu žilav život možemo se uvjeriti, ako promatramo muhe, hrusteve itd. Zanimivi su ovi slučajevi. U jednom kutu vrta u jednom ljetnikovcu blizu Berna, bilo je u komadu leđa zamrzlo do 50 vodenih hrusteva. Uza sve to, što su bili čitave mjesece u ledu, što su bili bez hrane, svi su oživjeli, kada je nastalo proljeće te su veselo plivali napolje. Zoolog E. W. Müller pripovjeda, kako je jedan leptir bio naboden na igli preko godinu dana u zbirki za leptire, pa kad je van izvadjen još su mu se gibale noge i osjetila.

Suhi drveni pepeo najbolje je sredstvo za čišćenje petrolejskih svjetiljaka i to bez vode. Smota se komad papira, zamoči u pepeo i onda se taj papir stavi u svjetiljku te se njim tare nutranjost. Zatim se papir izvadi, svjetiljku se otare suhom krpom, pa će se sva svjetliti.

Ubijanje štakora plinom. Na jednoj englezkoj ladji pokušali su tamaniti štakore sumpornom kiselinom (plinom). Taj plin ne mogu štakori podnositi, te čim ga malo udišu, moraju odmah poginuti.

Na parobrodu „Gorukha“ utamanjeno je nedavno na stotinu štakora u nekoliko časova, a plin nije ni najmanje naskodio namještaju u sobah.

Javna zahvala.

Tužna i razvilitjena srea zahvaljajemo svima, koji su nam na budi koji način izrazili sućut nad gubitkom premilog nam pokojnika

MATA SLAVICA.

Od sreca svima hvala, koji su smrtnne ostanke milog pokojnika izpratili do vladna groblja, naročito volečastom monsg. Vinku Zamliću i drugoj gospodi svećenicima, gg. Prof. Vjekoslavu Spinčiću, načelniku dr. A. Stangeru i načelniku Kastavgrada Mirku Jelasiću, kao što i onoj gospodi, koja su nosila duplire: svima budi ovim izrečena hvala a od Boga plaća!

Varljenj, dne 22. jennra 1902.

Raztužena obitelj.

Preuzimlje svakovrstne stolarske radnje, kao podpune komade za prozore i izloge na kotur, vrata, portale, priredbe za dućane i drugo pokušavje raznih načina. Izvršuje tvrde i mehke podove svih vrsti kao: parkete iz dužica i remenja te obične podove; podpune kovačke i ključarske radnje kod gradjevina, stube te ograde vrtova i kuća iz željeza, žice, željezna hrvna na kotur itd.

Proračuni se šaju bezplatno. — Prima-preporuke jesu na raspolaganje.

G. Tonnies u Ljubljani,

podučeeo za gradaje, tvornica za stolarske i parketerske radnje, za graditeljsko i umjetno ključarstvo, radionica za željezo potrebno kod gradjevina itd.

Preuzimlje svakovrstne stolarske radnje, kao podpune komade za prozore i izloge na kotur, vrata, portale, priredbe za dućane i drugo pokušavje raznih načina. Izvršuje tvrde i mehke podove svih vrsti kao: parkete iz dužica i remenja te obične podove; podpune kovačke i ključarske radnje kod gradjevina, stube te ograde vrtova i kuća iz željeza, žice, željezna hrvna na kotur itd.

Proračuni se šaju bezplatno. — Prima-preporuke jesu na raspolaganje.

U LEKARNI
E. TOMAJA nasljednik A. WINGER
ZAGREB - Ilca broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih lijekova nekoji obće prokušani i vrlo korisni, osobito preporuke vrijedni lijekovi:

Muzlo proti kostobolji ili protivu, reumatizmu, kalamu i uzanja u kosti, ukocneni ili gromu u žilah, boli u kakovih i križih, koscazna pogazna, probadajna, svacostrična neznan, čija se priroda ne poznaje.
Slinčica voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se leći kašalj, prehlada ili kašal u prsih, plućih, teških, dišnih, prunulnog u glavu, svijetli. Cijna 30 novč.
Pojaceni željezoviti sirup djeluje proti anemiji, bijeloci, akrofalomiji, podbolicosti, dječjoj anemiji, čijem se sastavu pripisuje, nemoguća krasna i čista.
Pojaceno svetsko lanplo ili svetska živorna tinktura (Lebesens sen). Ovin se plavišim sredinom očičuje krasovalica, popravija i okrepljuje želudac i oblažuje glavna bol običnoga neznanja, čijem se sastavu pripisuje, nemoguća krasna i čista. Cijna vešim novč.
Truh za blago ili za marva za konjiki kašalj, za volove, krave i ovčaje, za izgane čičenje, za objašnjenje želudca i protivu čijem se sastavu pripisuje, nemoguća krasna i čista. Cijna vešim novč.
Svjazarske plitlice najjeftinije sredstvo za čišćenje i sužanje želudca ili žučiaka i cijev, za otvaranje, proti zapetlosti, zavali krvi u glavu i prsa, rromosti ili težini. Cijna 15 lamizijki po novč.
Muzlo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sprječava, natečenju žila, ukocnenosti i uteklosti, protivu nekoga napora, za objašnjenje i okrepljivanje žila i žučiaka, a žila 30 novč.
Antiseptična voda za usta i za bez obzira za sužavanje suših i krvavih, sprječuje i oblažuje zubobolju, natečaje meo oho mihih refleksija usta, obična neugodna vruć, a žila 60 novč.
Finna smrekova esencija. (Fichtendendel Esenz) za čišćenje i raskušivanje srca u sobah, za dihanje i za plućebolu. Po 30 novč.
Pročišćavajući i osvježavajući vinal osvježuje i hrani korejanje vlati, odstraňuje vrhuš i pojačanje rati kati. I žila 30 novč.
Mast proti žilavi, krasnim peruti i otepostizam, a žend se novč.
Antidim, trah proti mogađu ili poim, protivu žilavi. Cijna 30 novč.
Tinktura za krasno od izvrsne sredstvo. Cijna 30 novč.
Dr. Spitzera pomast za lice proti anemijam pjezgam ili flekovom, odstraňuje prekomjerno rumećilo žila i nora, hlaparovi, opstine na lice; protivu rudačkoga, ruznoga; bijeloci i značu obraza i rotka. Cijna vešim novč.
Puder-gigijentno najjeftinije sredstvo, za poljepljivanje i pomlađivanje lica te posve nekakoljiva i vrlo ugodnog mirisa. Najgradnja na Pariskoj listi bi sa značajnom diplomom. Dobiva se u boji bijeloj, ružičastoj i žutoj. Cijna 30 novč.
Čestno uplivanje. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomlađuje lice. Sastavljen je od najčistih vatri, a odlikuje se vrazedno ljubkim mirisom. Jedu komad stoji 30 novč.
Čestno uplivanje jest izvrsno sredstvo proti svim anemijam, kao što se pripisuje, sudjedice, crvene mlie, natečaje meo oho mihih refleksija usta, obična neugodna vruć, a žila 60 novč.
Eau eglantine jest izvrsna i krasivom prokušana voda za kosu. Njom se sprječava izgadanje, kose, omogućuje krasovanje peruti i ojačava vlasitost. Ova voda pojačuje kadekiju i to svojstvo, da pojačujuje koji licu napravan žila. Cijna 30 novč.
Mirisna voda za sobu kaditi, nekoliko koji fire po sobi pregodan miris. Plaćica 30 novč.
Ortop ili Gomer za stienicu i kramke. Plaćica 30 novč.
Antidim od krasno, protivu žilavi. Cijna 30 novč.
Tko naručil od gornjih stvari za 5 for. dan plaćam poštarina.
Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose poorne, fine sapune; praške za pospeje, sredstva za poljepljivanje; praške za čišćenje zubi, tjestine za zube od kojih zubi poboljeuju; Spužvo za umivanje, kečice za zube; Razne sprave iz kausuka, bandaže, povojezke rane, pojase, kirurške sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaikakuma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.
Zalija mineralnih voda. — Sve po novim oglašena medicinske špečjalitete.